

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Materialiști idealști.

Vorbire ținută la banchetul dat de dnii Vulcu și Comșa în sala Sf-lor Mihail-Gavriil în hot. Central, de parochul *Ioan Moța*.

Domnilor!

Dând în vorbă cu oameni cari se interesează de stările noastre publice românești din această patrie, mai ales însă dând în vorbă cu tineri sau cu ziarști, îndată ți-se va spune, că inteligența noastră, persoanele ce joacă, în cerc mai îngust, local, sau în cerc mai larg, un rol oare-care, sunt împărțiți în două tabere isbitor de deosebite una de alta, de o parte stând idealștii însuflețiți, cu inimi învăpăiate, avântate; ear' de alta stau materialiștii, reci, grei de pornit spre țintele și pe cărările ideale. Sub steagurile celor dintâi, sunt înșiruiți mai ales neastîmperații tineri, gata de porniri însuflețite, de mișcări sgomotoase, voinice; sub steagurile cestor din urmă sunt grupați mai ales bătrânii, anevioși de dus cu valul.

Ca om tîner pe care m'a atras viața publică, alipitu-m'am și eu în chip firesc și cu tot sufletul meu la ceata celor dintâi, a însuflețitorilor idealști. Alergat'a sufletul meu după steagul lor, și avântatu-s'a spre el și avântatu-l'a pe el, cu toată puterea tinereții lui. Și venit'am, nainte cu 6 ani, aici la Orăștie să urmez aceeași lucrare idealistă, învăpăiată, ca ziarist. Și mare îmi era mirarea când vedeam ce restrîns este aici cercul celor învăpăiați și gata a ne sprigini punînd umărul, în lupta noastră frumoasă, ideală, și ce mulți sunteți d-voastre cei de sub al doilea steag, al moderațiilor, al neubitorilor de sgomot, d-voastră »materialiștii«, cum, punînd durere și necaz în acest cuvînt, vă ziceam noi.

Dar' acești câțiva ani de participare în lupta ideală de care am fost răpit, mi-au fost de-ajuns să se simt, de câte-ori noi idealștii, trebuia să dăm în lupta noastră, cu capul de peatra grea a lipsei de materie, a sărăciei crude. De atâtea-ori am adresat inimilor românești câte un apel ferbinte, ca să fim urmați la fapte avîntate, și numai puțini ne urmau, ear' cei mulți spuneau că ne-ar urma cu

drag, dar' »nu pot«. O, de câte-ori cerînd asta, primeam dela preotul cutare, dela învățătorul cutare, dela țeranul cutare, teribilul răspuns: Nu pot dragii mei, că-s sêrac! Toată inima mea e cu voi, căci ca cetind din inimile noastre vorbiți voi, și ca isvorînd din inimile noastre vin îndemnurile voastre, dar' nu putem; eu, preot sêrac, am câte-o rugare la solgăbirêul, la vicișpanul, și mă strînge de mă dor și mai cumplit zalele sărăciei; eu sunt econom sêrac, am lipsă cu notarul, cu solgăbirêul, și mă zgâțae de nu mă astîmpăr. Dar' de aș avea și prindere, precum am inimă pentru voi, minuni am face! Așa îți răspund singuratici, așa obștea mare. Așadar' nu ne putem avînta la fapte mari, pentru lipsuri materiale! Care va să zică, dacă am avea noi întâi basa materială, toată lupta noastră ideală ar merge de zeci de ori mai ușor și mai cu putere! Căci inimi avem.

Și earăși m'am uitat la d-voastră, fixații »materialiști«, și am cercat să mă dumeresc, ce fel de materialiști adevărați sunteți d-voastre, niște materialiști ce lucrați aici grupați în jurul puterniceii bănci »Ardeleana«, numai de dragul materiei ca atare, pentru a strînge grămezi scilpitoare de argint spre binele propriu, sau doar' lucrați pentru a grămădi avere națională cu scopuri de a întări poporul nostru basa materială de a cărei lipsă se isbesc atît de mult idealștii?

Și spre marea mulțumire a sufletului meu, răspunsul s'a lămurit în focul judecării temeinice, pentru partea din urmă a cumpenei. Așezăminte ca o casină română, loc de convenire zilnică a inteligenței, o reuniune economică, ca instituție pentru luminarea și ridicarea poporului însuși, fonduri școlare și ajutoare școalelor, tot pentru înaintarea ideală a poporului nostru, câte un impuls și privilegiu dat industriei și comerțului nostru, etc.: toate grăesc lămurit, că gruparea d-voastre în jurul băncii, inima sau mama așezămintelor numite, nu e o grupare de materialiști de rînd, ci o grupare de materialiști-idealști, cari în urma urmelor același scop îl urmăresc ca și noi, dar' sunt poate mai reali în lucrare decît noi, și a căror lucrare liniștită de azi, o vor binecuvînta generațiile idealiste de mâne,

cari vor avea absolut necesara basă materială mai întărită decum azi o putem noi avea.

Pentru d-voastră dar', numeroșii bărbați grupați în jurul institutului economic material »Ardeleana«, din al cărei trunchiu rêsar însă atâtea așezăminte ideale, ajutătoare a poporului nostru spre ridicare la stări mai ideale, pentru d-voastră și mândrul d-voastre stegar conducător, care nici conducînd o lucrare la părere curat materială, nu uitați a o pune în serviciul idealului poporului nostru, pentru d-voastră negomotoșilor materialiști-idealști, ridică paharul și-l închin! (Prelungite: »Trăiască!«)

Di *Dr. Ioan Mihu* s'a ridicat îndată după acest toast și a rostit următoarele:

Domnilor! Părintele Moța a atins în toastul acesta, o coardă, care vibrează puternic și în inima mea. Da, lucrare materială e lucrarea noastră, căci mare e lipsa de împuternicire a baselor noastre materiale, dar' dacă această lucrare materială n'ar urmări un scop mai înalt ideal, ea n'ar fi vrednică nici de amintire. Vai, la un popor ca al nostru, de ori-ce lucrare materială care nu are și un scop ideal, și care nu țintește a sprigini în urma urmelor și ea cel mai înalt scop ideal al poporului nostru! Numai în legătură cu scopul ideal, ea are rost și va fi binecuvîntată de generațiunile viitoare.

Doresc, de încheiere, ca aceste idei să prindă rădăcini puternice și în inimile tinerimii!

Cruțarea pe azi, —

Cheltueala pe mâne!

„Gazeta Săteanului“ din București publică un articol de mult adevăr cuprinzător, despre virtutea românească de „a cruța“, articol care țestește cam negru pe Români din Țară în privința cruțării, dar' care până la cea din urmă slovă e adevărat și pentru noi Români de dincoace de Carpați, că și

noi suntem ca și ei de cruțători, ear' Ungurii de pildă, sunt ca noi ca amândoi... Să-l cetim bine și să ne gândim cât de des, asupra acestui lucru, asupra căruia noi am stăruit repetit în această foaie. Iată părțile principale din acest articol:

Românul are o vorbă: „stă strîmb și judecă drept“. Dacă vom judeca fără părtinire caracterul nostru al Românilor, vom vedea că dela opincă până la vlădică, suntem lipsiți de spiritul prevederii și al cruțării.

Sărăcul are ca principiu că, „c'un pitic, tot calic; cu un rac, tot sărăc“, proverb demoralizator și fals; ear' bogatul nu cruță, crezând că nu se va mai isprăvi nici venitul nici averea! Cei cari s'au îmbogățit în două-trei generații (din moș până în nepot) din nimic, sunt de origină străini; căci Românul nostru mai curând risipește ce au adunat părinții, decât să înmulțească!

Cruțarea e virtutea popoarelor cu o lungă desvoltare, cari au avut de dus lupte crâncene în comerț și industrie. Acolo s'a făcut o adevărată alegere de oameni cruțători și cu chibzuință. În lupta de toate zilele cu nevoile, risipitorul a trebuit să peară. Sprigin ori protecții (părtiniri) nu se găsesc atât de lesne în societățile cu o desvoltare înaintată; acolo domnește principiul: „fiecare pentru sine, D-zeu pentru toți“. Crud și nealtruist principiu, dar' adese-ori la baza unei virtuți găsim cruzime.

Românul însă, trăind într'o țară binecuvântată, într'o societate cu apucături primitive, unde, fără multă muncă și strădanie, putea avea cele trebuitoare, nu a avut împregiurări prielnice pentru a căpeta caracter cruțător și prevăzător, ci face întocmai ca oamenii primitivi, cari mult au, mult cheltuiesc; ear' când n'au, rabdă. Acest rău a fost cu atât mai primejdios, cu cât peste el s'a adăugat faptul luxului și civilizației europene. Pe omul din țările Apusului înaintat, luxul nu-l momește, el știe, din obicei, ce se cuvine pungei lui și ce nu; omul din țările Răsăritului din contră, orbit de sclipirea luxului, crede că tot ce vede, trebuie să aibă și el!...

Nu știu dacă e popor care să ia mai mult în bătae de joc cruțarea, pe care el o numește „sgârcenie“, de cum e Românul. Numiri ca: „zgârie brânză“ „pune pisica în fiare, când mulge vaca“, ori „dacă e bal, bal să fie“: „strică oul

tot spre a drege borșul“, sunt vorbe pe cari să nu credeți că le zice Românul adevăratului zgârcit, de cari mai nu se găsesc pe la noi, ci oamenilor cari cruță și ei cât de cât. De altfel numai unde sunt oameni cruțători, trebuie să fie și zgârciți, aceștia fiind o ramură prea depărtată a celor dintâiu.

Din lipsa duhului de cruțare, urmează două rele de căpetenie: nu putem avea o clasă mijlocie cuprinsă, care formează grosul armatei economice al unei țeri; ear' când statul are vre-o lipsă strigătoare la cer, nu se poate de loc răzima pe puterile financiare ale țerii; nu se poate întâmpla ca în Franța, unde împrumuturile guvernului se pot acoperi într'un cias!

La noi principiul cruțării e nesocotit de cel mare și de cel mic. Lux și risipă în mâncare, la haine, la mobile, în școală, pretutindenea, ear' sfânta cruțare e alungată, nesocotită, desprețuită și luată în bătae de joc. Și așa merge de sus până jos: cel care câștigă o sută ori două de lei pe lună, cheltuiește trei, în loc ca pe fiecare lună, din mult-puțin, să pună ceva la o parte! Mai curând înșală, ia pe datorie, face chiar infamii, numai să-și împlinească patima de-a cheltui, de-a părea ceea-ce nu e.

La noi nu se află întrecere în cruțare: țeranul mijlociu țintește să facă lux cât frunzașul; acesta caută să ajungă pe primar; ear' primarul pe subprefect și așa mai departe. La oraș aceea-și politică; fiecare se miră cum ar face să poată cheltui cât cel care are mai mult decât el!

Altă virtute care trebuie pentru a fi cruțător e prevederea: neștiind ce va fi în viitor, să cruțăm în timpul de față. Românul face tocmai din contră, e de un optimism neîntrecut; moșierul, țeranul sau negustorul, pentru a-și face curaj de cheltuială, prevede la anul viitor o îmbogățire sigură.

Un lucru e neîndoios: fiecare din noi facem cheltueli de prisos, pe cari cruțându-le, am fi putut avea ceva. Noi (cei din România) am avut mii de oameni cu venit de 10—12 mii de lei pe an. Dacă toți aceștia s'ar fi mulțumit cu o vieță modestă, puteau în timp de 20 de ani să fie aproape milionari. Fără cruțare vom fi totdeauna popor sărăc și stat sărăc. Numai strîngând bani albi pe zile ne-

gre, vom îndrepta sărăcia de față.

Am cunoscut un om cruțător, care în fiecare iarnă spunea că la iarna viitoare o să aibă lipsă de palton (roc de iarnă). Primăvara însă îl punea bine zicând: „cine știe cum vine vremea“. Ear' când sosea frigul, scotea paltonul de an, îl privea cu deamănuntul și zicea cu ifos: „Știi că nu-ți rău paltonul? Îi lipsește numai un bumb, dar' trebuie să-l fi pus în buzunar. Mă scoate el și din iarna asta!“. Și era stimat în piață: pornind dela șorț verde, ajunsese mare comerciant și apropia milionul! Aceasta nu-l împedea de a fi mare filantrop (jertfitor pentru scopuri de binefacere). Având asemenea tipuri vom avea acționarii noștri, ear' nu falșii noștri! Și în loc să ne milogim pentru credite, vom fi siliți a ne plasa capitalurile la alți nenorociți ce vor fi în halul nostru de azi.

V I I E R I T

Indreptar

pentru manipularea în chip rațional a mustului și a vinului.

instrucțiuni date de ministerul reg. u. de agricultură.

(Urmare.)

Îmbunătățirea vinului cu spirt.

Îmbunătățirea vinului slab se poate face în două feluri: prin adaugarea de zahăr la must (despre care s'a scris în întâii numeri ai acestei foi prin dl I. de Preda). Acum însă fiind trecut timpul acestei lucrări, descriem mai jos felul al doilea de îmbunătățire, care se ajunge prin adaugarea unei măsuri oare-cari de spirt.

Iată ce spune despre asta instrucțiunea din care traducem:

Vinul slab, cuprinzător de puțin alcool (spirt), ca să fie mai tare, mai trainic și de gust mai bun, poate și e iertat a fi îmbunătățit punând înrînsul spirt de cel mai curat, sau cognac (vinars de vin).

De felul acesta de îmbunătățire ne folosim atunci, când am întârziat a pune zahăr în must la timpul său, și acum ne-am încredințat despre sărăcia în spirt, deci despre slăbiciunea vinului.

Dacă nu știm bine cât spirt cuprinde deja vinul, atunci prin punerea de spirt

aşa pe nimerite în el, putem face mare greşală. Dar' micul proprietar nu poate şti acurat cât spirt are vinul lui, poate însă să dea cu socoteala destul de acurat, din cuprinsul de zahăr al mustului. Dacă de pildă în must avem 14 grade zahăr (cea-ce vedem prin punerea măsurătorului de must), atunci ştim că în vin vom avea 7% greutate de spirt. În acest chip şi micul proprietar poate şti mai bine cât spirt are vinul său, decât numai prin gustare.

Pentru îmbunătăţire de vin nu e iertat să folosim de cât spirt care are cel puţin 95 grade spirt, care adecă, în 100 litri are 95 litri spirt curat. Căci în astfel de spirt din oleiurile cele cu gust şi miros rău, cari se află în spirturi, nu poate fi decât urme mici, pe când în spirturile mai slabe sunt multe astfel de materii, cari apoi strică vinul bun.

E iertat a folosi şi cognac-ul, ba fiindcă acesta e un vinars pregătit din ferbere de vin, şi cuprinde în el şi materii aromatice din vin, e chiar cel mai bun pentru îmbunătăţirea vinului, dar' cognacul e scump şi din el ar trebui pus de două-ori cât din spirt.

Iată o pildă pentru îmbunătăţirea vinului cu spirt:

Vrem să îmbunătăţim 10 hectolitri de vin în al cărui must au fost 14% zahăr, în care sunt deci 7% greutate de spirt, şi vrem să-l îmbunătăţim cu 1% spirt, ca adecă să fie de 8%. În cazul acesta punem într'ensul de fiecare hectolitr un liter şi un pătrar (1 şi $\frac{1}{4}$) liter de spirt de cel de 95 grade, sau la 10 hectolitri vom pune 12 $\frac{1}{2}$ litri de atare spirt. Căci spirtul e mai uşor ca apa, aşa că un liter din spirtul de 95 grade, e aproximativ numai $\frac{8}{10}$ dintr'un kilogram.

Spirtul e mai bine a-l adauge vinului în vremea tragerii lui. Într'obute curată, neafumată, tragem 5 hl.; punem apoi peste el cele 12 $\frac{1}{2}$ litri de spirt şi apoi tragem peste acesta vinul mai departe.

Să va întâmpla o mică tulburare a vinului, dar' în câteva zile, tulburarea se va aşeza pe fundul buţii.

Afară de spirtul de 95 grade, şi afară de cognac, e oprit prin lege a folosi orice altfel de spirt în scopul îmbunătăţirii de vin, — va să zică nu-i iertat să punem în vin nici vinars de drojzii nici de trevere. Aceasta o opreşte şi

pedepseşte aspru legea. (Şi legea opreşte asta pentru aceea, că cu alt spirt numai *stricăm* vinul şi ne facem înşine pagubă, ori apoi dăm altuia un vin rău, în care va avea pagubă, sau pe care dându-l totuşi, va strica sănătăţii, oamenilor).

(Va urma).

STUPĂRIT

Coşniţa mobilă.

În Nr. 16 al „Bunului Econom” am scris despre vechile noastre coşniţe de nuiele, de papură şi de paie, şi am arătat scăderile lor. Ca acele scăderi să apară însă în lumină mai vie, este de lipsă să vedem în ce stă bunătaea coşniţei mobile, şi anume a aceleia, căreia i-să de întâietatea şi e mai răspândită în ţara noastră.

Vin zilele fără lucru şi serile lungi pentru economii nostri (cari, durere, nu ştiu nici o măestrie pe cari s'o poată lucra iarna). Apuce-să cel puţin de făcut coşniţe mobile pentru stupi.

Coşniţa aceasta nu are forma coşniţei vechi, ci forma unei lădiţe, nu culcată ca toate lăzile, ci aşezată cu un cap în jos şi altul în sus. Este făcută cu deosebire din scândură; dar' se poate face şi din paie şi papură.

În lăuntru coşniţa mobilă are două despărţăminte: unul din jos, care e îndoit mai mare ca cel din sus. Între despărţămintele aceste se află o poliţă despărţitoare. În poliţă este aşezată o gratie de tinichea (bleh) prin care în timp de lipsă albinele pot trcece dintr'un despărţământ într'altul; ear' când albinele au să rămână numai în despărţământul din jos, gratia trebuie acoperită cu o bucată de scândură sau cu hârtie groasă.

Despărţământul din jos este astfel întocmit, că pe două rânduri de lăţişori — la unele coşniţe în rosturi — se pot aşeza 20 rame, în cari albinele au să lucre fagurii şi să aşeze mierea, ouele şi puii; ear' în despărţământul din sus încap 10 astfel de rame.

Amândouă despărţămintele au în partea din dărăt câte o fereastră de sticlă; ear' sub fereastra din jos se mai află un lăţişor. Tot în partea din dărăt se află şi uşa.

Ramele se pot aşeza şi scoate cu ajutorul unor cleşte anume pentru stupărit. Fiind provăzute în partea deasupra cu câte o verigă de fer, ferestrele

încă se pot lua şi pune cu înlesnire. Chiar şi poliţa de mezuină între despărţămintele coşniţei este mobilă, adecă se poate lua şi ear' pune la loc; asemenea şi lăţişorul de sub fereastra din jos. Uşa se închide cu ajutorul a două cârlige şi, cu prilejul umblării în coşniţă, se înlătură.

Ramele una ca alta au aceeaşi lungime, lăţime şi înălţime. Nescari cuiţe de drot, bătute în ele, le ţin ceva depărtate unele de altele, ca albinele să se poată face umbletul printre ele. Între părăţii coşniţei şi capetele rameilor, de asemenea între poliţă şi rame, cum şi între rândul din sus şi cel din jos al rameilor de sub poliţă, încă se află loc pentru umblarea albinelor.

De astă-dată nu aflăm a fi de lipsă să spunem cât anume trebuie să fie în centimetri lumina coşniţei în lungime, lăţime şi înălţime, nici cât are să fie lumina acelor două despărţăminte, nici mărimea rameilor, ferestrelor ş. cl. Aceste amănunte mai mult ar umbri decât ar lumina înţelesul. Ajunge dacă vom spune, că toate îşi au măsura lor şi că, la facerea coşniţei, scăpând din vedere aceste măsuri, se săvârşesc greşeli, ce sunt în paguba stupăritului.

În părătele dinainte se află urdinişul tăiat prelung şi îngust, ca şoarecii să nu poată intra în coşniţă.

Fiind scândurile groase, părăţii pot rămânea şi neblojiţi; la din contră ei se bat pe dinafară cu lăţişori şi printre aceştia se umple cu bălegar în amestec cu pleavă şi cenuşe, în sfârşit se lipesc şi spoiesc. Părăţii altor coşniţe sunt făcuţi din două rânduri de scânduri tot subţiri şi între ele umplut cu tărăite de firez (joagër).

Astfel întocmită, coşniţa mobilă este foarte bună, destul de călduroasă peste iarnă, şi nu poate fi bătuită de şoareci, două cerinţe, cari coşniţa de nuele nu le întruneşte. Bunătatea acestei coşniţe se vedeşte însă şi în alte privinţe. Anume: dacă ne-am pus pe faţă un obrăzar şi am afumat puţin albinele din stup, cu ajutorul cleştelor putem scoate toate ramele cu faguri, miere şi albine, putem cerceta toamna că avea-va stupul miere în de-ajuns pentru timpul iernii, şi dacă aceasta ar lipsi, îi putem da, ear' fiind prea multă, putem scoate cu înlesnire prisosul. Astfel de cercetări sunt însă de lipsă şi în alte multe împrejurări. Primăvara

de timpuriu e neapărat trebuincios a cerceta și a ne încredința de starea stupului. Cu aceste privilegii vedem: este sau nu miere în de-ajuns până dau florile, și în întempleră din urmă îl ajutam cu hrana trebuincioasă, vedem este matca vrednică a mai fi suferită în coșniță, sau că doar' ea chiar lipsește, și în aceste împrejurări de asemenea luăm mijloace de îndreptare. Astfel de cercetări sunt de lipsă și în timpul verii, când, e în folosul stuparului, se mai săvârșească și alte feluri de lucrări, și adecă se oprească prea multa roire, se facă roi măestriți, se ajute roii cu faguri măestriți, se scoată mierea din faguri, punând fagurii goli din nou în coșniță, se cerce roii, că au matce și, dacă da, matcele tinere nu cumva sunt sterpe, și netrebnice ș. a. multe. La aceste însușiri bune ale coșniței mobile se mai adauge și aceea, că pentru a lua prisosul de miere, albinele nu mai trebuie ucise, și că cu chipul acesta folosul, ce ele ne îmbie, e cu mult mai mare.

Din cele spuse se poate vedea destul de luminat, că coșniței mobile trebuie să-i dăm întâietatea față de cea obicinuită. ROMUL SIMU

Trecerea prunelor uscate.

Francia, această înainte-mergătoare a popoarelor în cele mai multe privințe, este înainte-mergătoare și în economia

FOIȚĂ

La „meditațiuni“....

(din viața de seminar).

Consăteanului St...

În trei Octomvrie, dacă 'mi-aduc bine aminte. Eram cu toții în muzeu (odaia de locuit și de învățat peste zi).

„Pe seară se încep meditațiunile“, ne zise Ductorul clasei cu glasul lui domol. Pe fața celor învechiți în legile seminarului trecu ca raza unui fior la auzul acestor cuvinte...

Cât despre mine, ca începător... știam ce înseamnă a „medita“, a sta gândindu-te asupra unui lucru, știam da... însă nu înțelegeam rostul „meditațiunilor“ ce aici ni-le puneau în vedere.

Soarele era spre apus... Mănunchiuri de raze sglobii jucau prin aer, ca o pulvere de aur fină, înșirată pe fire de paiangen. Clopoțelul dogit... ne chema în rectoriu (sala de mâncare). Nu peste mult veni și Prefectul. După rugăciune se sui pe amvon. Își puse o mână pe ochi și începî a ne spune... ce e „meditațiunea“, care e scopul ei și cum trebuie făcută. Glasul lui mângăitor,

purtată după povețele științei. Ea a fost cea dintâi care a arătat altora, că de pildă, din prune e păcat să faci numai tot rachie, de care oamenii bînd fără cumpăt, își strică așa de mult sănătății nu numai a lor, ci și a fiilor lor, și le-a arătat, că și mai bun lucru poți face uscând prunele în cuptoare anume, și punându-le în vînzare. Francia a răspândit de timpuriu industria uscării prunelor și făcea un negoț mare cu ele. Ba și azi face. Cum nu, când și țeri bogate în prune, cum e România, cum pără cu miile de lăzi?!

California e țara, care, după Francia, a înțeles mai bine același lucru și a început a-și usca și ea tot mai desvîrșit prunele din codrii ei de pruni, punându-le în vînzare în piețele lumii. Azi California trage tare deget cu Francia și duce luptă puternică de a-și cucerii loc alături în toate piețele în cari pîn'acum singură Francia era doamnă.

Revista americană rurală „North“ spune, că într'un an erau 17.000 de hectare de livezi de pruni în Oregon, Vashigton și Idaho producînd prune în valoare de 30 milioane de franci și întinderile lor tot cresc!

Uscarea prunelor în California se face în chip foarte desvîrșit cu ajutorul unor cuptoare numite „evaporatoare“, astfel:

Fructele cuțese și lăsate câteva

blând și dulce, era un balsam pentru o inimă zdrobită de valurile lumii — ca a mea.

„Nu vă pară mult și greu trei zile“... ne zise — „căci sunt alții cari meditează 30—40 de zile“ — spunîndu-ne apoi obiectul meditațiunii noastre, eși...

Va să zică e o datină în seminar, ca la începutul anului să medităm trei zile — cugetam eu.

Inoptase binișor.

Suntem earăși în muzeu. Fiecare la masa sa cu mâna pusă streșină la ochi sta gândind asupra bucuriilor ori greutăților chemării lui viitoare, dar' mai ales asupra greutăților... toți „meditau“. O liniște de moment...

Lampele trase pe jumătate, dădeau o lumină sinistă, o lumină slabă, ce se îngâna cu întunerecul. Prin fereastră străbăteau razele lunii pline și de abia răsărite. Colo în colț, lângă fereastră, în bătea razelor de lună sta unul, nemișcat ca o statuă, medita adânc.

Privirea ochilor lui căprui se strecura liniștită și perdută pe fereastră afară, la cerul înstelat.

Părul mare și disordinat, în care își

zile pe pământ, pentru a se zahara (îndulci) sunt uscate în evaporatoare, un soi de căsuță. Două cuptoare de cărămizi, boltite, așezate într'un masiv de cărămizi la partea din jos, trimit în evaporator un curent de aer ținut la temperatura de 83 de grade centigrade.

Prunele sunt puse acolo pe gratii, care sunt așezate în cuptor pe tablale și stau acolo 20 sau 24 de ore. Tablalele sunt înclinate pentru a lăsa să se scurgă apa. Pe acoperișuri sunt așezate coșuri, cari lasă aburii a se împăștia în aer

Căldura cuptorului nu trebuie să treacă peste 88 de grade, altminteri fructele se strică.

S'a încercat să se facă uscarea prin aburi, dar' încercarea a dat sfîrșituri rele. Aerul cald e cel mai bun mijloc.

Tablalele fiind scoase la timpul său din evaporator (cuptor), fructele sunt puse în coșuri, unde stau 2—3 săptămâni pentru a eși din ele apa ce mai conțin. La început ele samănă cu gutaperca, apoi însă se înmoae. Sunt alese după mărime, sunt împachetate în lăzi sau în saci, — și astfel sunt expediate.

Statele-Unite americane singure mistue o cățăime grozavă de asemenea prune uscate, și uscătorii fac din ele averi frumoase.

*

juca luna razăle, îi dădea o înfățișare ciudată... Atâtea gânduri bizare îi băteau la poarta minții, toate voiau să fie ascultate. Tînărul medita... se cugeta adânc și serios...

La lucruri sfinte? Întrebare. La frazele spuse de prefect? Și mai întrebare. El se gândea-gânda — la doi ochi negri ispititori, o, așa de negri ca... dar' nici nu știu cu ce să-i aseamăn. Ca noaptea, sau ca mura coaptă zici tu? e prea puțin! Sunt mai negri! Acei ochi negri îi vedea el plini de lacrimi — de dorul lui — ear' fața ei, pală de suferințe, precum e de pală luna. Își vedea apoi toată viața legată în lanț, ambițiunile zdrobite... și încă mai mult... între El și Ea o prăpastie o prăpastie!

Și cugetându-se la acea „prăpastie“, două lacrimi îi picară din ochi în poala reverendei; ear' alte două se rostogoliră pe fața aprinsă, până periră risipite pe lungimea căilor străbătute. Un oftat lung eșit din adâncul peptului lui, făcu pe toți să tresară.

Și pentru ce să fie între El și Ea prăpastie!? O, ești prea curios! Dar' uite! Ea e gr.-or., tatăl ei e preot, preot care ține mult la credința rămasă dela străbuni; ear' El... e gr.-cat... și azi-mâne preot.

„Revista Viticolă și Horticola“ din București publică planul de lege ce se aduce acum în România pentru a îndemna și sprigini și în România pe proprietari a începe această industrie prețioasă a uscării de prune și de alte poame, căci mai ales pruni au codri întregi și în România. Iată legea:

Art. 1. — Pentru încurajarea industriei de fructe uscate, ministerul agriculturii, industriei și comerțului este autorizat a da comunelor și particularilor împrumuturi de bani în condițiunile specificate în prezenta lege și până la limita sumei înscrisă în bugetul anual al Statului.

Art. 2. — Aceste împrumuturi se vor da acelor cari, dela data promulgării legii de față, vor instala și pune în funcțiune cuptoare pentru uscarea fructelor. Împrumuturile se vor putea da până la 60 la sută din prețul cuptoarelor instalate.

Art. 3. — Materiile aduse din străinătate pentru facerea cuptoarelor sunt scutite de vamă.

Art. 4. — Replătirea către Stat a împrumuturilor se va face fără dobândă, în 7 ani, socotindu-se însă o dobândă de 5 la sută pe an pentru întârziere.

Art. 5. — Condițiunile pe cari se vor face avansurile, se vor stabili prin un regulament special, alcătuit de ministerul agriculturii, industriei și comerțului și sancționat prin înalt decret regal.

Cum se vede, acest proiect de lege, zice „Revista V. și H.“ dă foloase foarte însemnate și asigurăm pe proprietarii de livezi, că folosul ce-l

Eată prăpatia care-i făcea atâta chin, căci ochii de toc de dincolo de prăpastie, îi vede mereu, ei sunt îndreptați asupra lui, pare-că îl cheamă și-i cer ajutorul, și el nu le poate rezista.

Simția oboseala pe ochi, căci privea mult la stelele cerului, sorioarele acelor ochi azi plânși. Fără voe să întoarse se-și pună capul pe masă, și se mediteze mai departe.

Dar' când își puse capul pe masă, sunetul clopoțelului ne vesti; că „meditațiunea“ deocamdată e sfârșită. Toți se sculară. Sgomotul acesta îl trezi și pe el din dulcea lui meditațiune...

Și pe când ceilalți ascultau rugăciunea de mulțămintă lui D-zeu pentru ajutorul seu, El se ștearsă la ochi, — zăpăcit și speriat... Eu, cu ochii închiși, meditam și mai „adânc“. Dar' eu, — eu ce făceam? mă adâncisem de tot în meditațiune, încât vedem nu mai știu ce fel de îngeri, cerești ori pământești, dar' erau frumoși.

Nu mai știu bine, căci prea tare m'a sgâțâit la urmă Doctorul, ca să sfârșesc și eu „meditațiunea“...

Stefan V. Veljjan.

vor trage din această industrie, va fi mai mare de cât cel procurat prin fabricarea țuiceii“.

Adevărat!

Expoziție de vite din Cohalm.

„Gaz. Trans.“ publică următorul raport despre expoziția de vite din Cohalm ținută de curând:

Au fost expuse vitele cele mai frumoase și de soiuri ales din Cohalm și jur. Fiind Cohalmul locuit în preponderanță de Sași, de sine se înțelege, că ei au fost și exponenții în număr mai mare. Se puteau vedea vitele cele mai frumoase și de soiul cel mai bun; au excelat cu deosebire caili cei sulegeți și frumoși (caili săsești) între cari o iapă cu mânz a unui Sas; întrebând de prețul ei, Sasul a cerut numai 16 sute!!

Asemenea bine reprezentate au fost vitele cornute cu deosebire de rase »Pinzgau«, cea mai bună rasă de vită astăzi. Ici-colea printre »švaitzere« se mai observa și de rassa ungureană (albă), acestea încă foarte frumoase și alese. Fiecare vită purta »bilet« cu numele proprietarului și de câtă vreme e vită.

Fiind zi de sărbătoare la noi la Români (S-ta Paraschiva) mult public român privitor a fost de față, durere însă, că nu și exponenți în măsură recerută, deși se știe, că Românașii din Cohalm și jur nu prea se lasă a fi întrecuți de concetățenii lor Sași, ba cutez a afirma și stau bun, că dacă ar posedea Românașii noștri pământul Sașilor, ar fi cu mult înaintea lor în ale economiei de câmp și de vite.

Causa, că Românașii noștri nu pășesc ca exponenți cu vitele lor, cari de multe-ori întrec pe ale altora, este timiditatea și neîncrederea ce o au în comisiunea resp. juriul examinator și încredințat cu împărțirea premiilor, fiind acest juriu compus din oameni străini de neamul și limba Românilui, și nici-odată binevoitorii lui.

După o examinare scrupuloasă a vitelor, juriul se retrase spre a delibera asupra împărțirii premiilor. Să împart diferite premii după diversele clase de vite. Între cei premiați se numără și harnicul Românaș Nicolae Tempea din Cohalm (strada Guisgass). Acest fruntaș econom a dobândit premiul prim pentru o vacă cu doi viței (bouleni) gemeni de 5 luni. Vaca e de rassa ungurească (albă), e de 6 ani și deja e mamă a 5 viței. Amintesc că la expoziția din anul trecut, pe când vaca purta în foale, a dobândit pentru ea premiul de 20 coroane, ear' estan fiind vaca cu doi bouleni gemeni lângă ea, a obținut premiul prim de 60 coroane. Las că vaca încă e o vită ca și care, deși

trage în jug, rar se-î află păreche, ear' vițelușii sunt o adevărată raritate; pare-că ai tăiat un măr în două!

Acest Românaș, sêrac din părinți și cu familie numeroasă, muncind alături cu harnica-i soție din revêrsatul zorilor până în noapte, a început a-și agonisi și o modestă stăricică. Arêndează pământ dela Sași și lucră și în parte, cum numai bietul poate, numai se dea înainte, dar' și D-zeu îi ajută și îi sporește și binecuvântă rodul muncii sale, ear' concetățenii săi încep a-l stima și-a ținea samă de el, căci l'au ales în reprezentanța bisericească și comunală. Cu drept cuvânt merită a fi recomandat ca „model econom“ atât Căhălmenilor, cât și tuturor fraților economi de pretutindenea. Chiar și în 8 Nov. cercetându-l l'am aflat în câmp cosind nu știu pentru a câta-oară la trifoiu.

Incheiând, vè zic, fraților Căhălmeni, fiți economi harnici, căci știut e, că economul e „talpa țerii“, ear' la expoziția din anul viitor, pășiți și voi cu vitele, arătați-vè străinilor dibăcia și harnicia, prin ce vè câștigați stima și respectul cuvenit.

Așa se vè ajute Dumnezeu!

ȘTIRI DE TOT FELUL

Intâia prelegere economică din seria arangeată de „Reuniunea economică“ din Orăștie pentru iarna asta, se va ținea Dumineca viitoare (16 Dec. n.) în comuna Șibișel.

Têrgul de Dec. ținut în săptămâna asta la Orăștie, a fost slab. Cel de vite, ținut Luni și Marți, a fost bine cercetat de vînzători și de cumpărători, dar' fiind la intrarea în iarnă, vitele nu erau ținute la prețuri mari. Cele de soiuri și bine hrănite au trecut însă și acum tare.

„Têrgul slobod“ însă, Joi, a fost slab. Cumpărători puțini, poate și pentru timpul grozav de urît: a ploat începând de noaptea, ziua întregă, deși nainte de têrg și azi după têrg, sunt zilele destule de frumoase.

Picur cu picur face marea. Părintele Nicolau Andrei din Căstău, a avut în toamna asta buna idee, de a cere oamenilor mici contribuții pentru biserică. Să dea omul 1—2 litre de grâu, un bir așa de mic, că fiecare îl poate da fără greutate. Și oamenii au dat și s'a adunat din comună 1000 litre (50 ferdele de câte 20 litre) și atară de aceea 14 cor. 50 fil. în bani. Pe calea aceasta se pot aduna, an de an, frumoase fonduri pentru bisericile noastre prea sêrace.

La școala ceramică din T-Jiu, despre care am scris în Nr. nostru 44 și pe care am recomandat-o, s'a dus și din părțile noastre, precum aflăm, fiul dlui preot Pêcurariu din Vinerea.

Vacile de tras și darea de drum. Dl notar Dinoisiu Popovici din Băcia ne-a trimis pentru numărul trecut știrea ce am publicat-o privitor la darea de drum care pentru vaci de tras e mai mică de cât pentru boi sau cai de tras.

Mai mulți oameni din comuna vecină Folt, s'au dus la notarul lor Székely Akos din Bobâlna, și au cerut să-i iee cu rugarea de-a le scădea darea de drum pentru vaci, de-or fi puși ca cei cu boii. Dar' dl notar cum a auzit de asta, a început a înjura la popii și dascălii valahi cari învață pe popor așa ceva, și și mai sdravên, ci-că înjura la foaia în care s'a scris așa ceva și le-a spus-o oamenilor foarte verde, că va face arătare la solgăbiru ca să bage în temniță pe redactorul fii care a scris așa ceva! Rugăm pe dl solgăbiru al Bobâlnai să nu grăbească a ne băga în temniță pe porunca notarului Akos, și se ne mai dee un pic de pardon.

Dar' gluma la o parte. Dl notar Popovici ne-a trimis știrea având înainte actele oficioase. D-sa scrie că pe zilele de 26 Nov până la 4 Dec. nou, listele fiecărei comune, nu numai trebuiau să fie sosite la primării, ci și vestite în sat, că au sosit, ca ori-care om pus la dare pentru vitele de tras, să se poată uita în ele, și de-o fi pus cu prea multă dare, să facă recurs, să i-se scadă la cât e cu dreptate.

Dl Popovici însă se vede că nu știe, că are în comitat și colegi ca cel dela Bobâlna, care nici n'a cetit porunca venită dela comitat în aceasta privință, decum să trimită listele comunelor din cercul său și să le publice cum e prescris.

Ear' când bieții oameni (și ni-se spune că-s mulți, câte 20—30 într'un sat!), aflând din foi aceea-ce dl notar a neglijat a face din oficiu, s'au dus la cancelarie să ceară dreptate, atunci — le trage de sfinți și lor și popilor cari le-au cetit știrea din foi și nouă cari am scris-o!... Baș frumos slujbaș.

Tare ne temem însă, că nu numai notariul Bobâlnai a lăcut așa, ci mulți-mulți alții încă. De aceea dăm un sfat peste tot:

Oamenii cari au vaci de tras în loc de boi de tras, nu-s datori a plăti dare de drum 6 coroane cât pentru boi, ci numai 3 coroane.

A fost poruncă, ca între 26 Noemvrie și 4 Decemvrie lista oamenilor puși la dare după vitele lor de tras, să stee pusă spre vedere tuturor la casa satului. Despre asta că e pusă, să se dee de veste în sat, după obiceiul locului. Fiecare om are drept a se uita în listă să vadă că el cu cât e scris.

Unde această vestire și punere a listei spre vedere nu s'a făcut, oamenii, deși a trecut 4 Decemvrie, nu au perdut terminul de recurs. Ei să facă arătare la comitat, că la ei lucrul acesta nu s'a întâmplat și să ceară alte zile în care să se poată uita în liste și să poată recura de-or fi puși cu prea multă dare.

„Deputația” de pe Valea-Jiului. In 29 Nov. o deputație mai mare din Petroșeni și jur s'a înfățișat pe la ministrii de finanțe, de justiție și de culte, cerând să institue și în Petroșeni oficiu de dare, să dăruiască un loc mare pentru a se zidi pe el un gimnasiu, pentru zidirea gimnasiunii să dea un împrumut de 15.000 cor., să dea Petroșenilor judecătoria cercuală cu carte funduară, și în urmă, că gimnasiul comunal de acum al Petroșenilor să fie provăzut cu drept de publicitate și să capete un ajutor de stat mai mare ca cel de azi. Adecă: multe de toate, prin cari Petroșenii să fie ridicăți dintr'una la rang de oraș cel puțin ca Orăștia. Căpătându-le acestea toate, el ar căpăta îndată,

firește încă un mare număr de oficianți de stat.

In deputație erau din Petroșeni: Iakabfi, Dombora, Andreics, Schulek, Rosenberg, Eder, Figuli, Grosz, Weisz I; Hercz, Weisz S., Barcsay, Zádori, Grauszman, Pelger, Kosa și Avram Stanca, preot gr.-or. Din Petrila: I. Vasiiu notar, P. Bonța, birău, P. Preda, casar com., I. Preda, preot gr.-or., Pollacsek și Karpeles. Din Lupeni: N. Todoran, preot gr.-cat, Schwemhammer și Klein. Din Livezeni: not. Mih. Bociat și birăul I. Belei. Din Merișor preotul gr.-cat. Isidor Saturn, Ioan Rusu și birăul.

Gângănil stricăcioase. La ministerul domeniilor române a sosit o telegramă dela prefectul de Dorohoi, prin care vestește, că la moșia Movila din acel județ, s'au ivit niște gândaci negri în sămănăturile de seacă, pe o întindere de 97 făci.

Treizeci-și-septe făci de sămănătură au fost de tot nimicite. Pe această suprafață se va sămăna din nou. S'au luat măsuri pentru stîrpire.

Ce știu alții și ce nu știm noi!. O societate italiană a cerut ministerului român de domenii să-i îngăduie folosirea produselor nebăgate în samă din pădurile statului, și cu deosebire a ciupercilor din pădurile din Suceava.

Se știe, că ciupercile uscate (minătărcele) dau loc la un venit foarte întins și vin azi numai din Galiția.

Societatea a căpătat îngăduința pe 5 ani și dă statului suma de un milion lei.

Noi pe aici am ride de cine s'ar apuca să facă atari lucruri!

Tot pentru înaintarea economiei! Dl N. Filipescu, ministrul român al domeniilor, a depus în consiliul de ministri următoarele planuri de legi, ce vor fi debătute și sigur primite de parlament: Legea pentru îmbunătățirea rasei vitelor; alipirea de grădini pe lângă fiecare școală comunală rurală; un proiect pentru societățile cooperative; un proiect în care se prevede ca absolvenții școalelor de meserii să fie plasați pe la fabricile din țară.

Omor misterios. Doi oameni, tatăl și fiul, ducând în 2 Dec. un fir de lemn pe umeri prin pădurea orașului pe cărarea ce duce la Turmaș, omul diinnapoi, tatăl, a fost de-odată isbit de glonțul venit din o pușcătură dată de aproape. Omul a căzut mort, fiul său a fugit acasă să spună și să aducă oameni la fața locului. Au venit. Au căutat, a căutat și poliția din loc, dar' până azi nu s'a putut afla ucigașul.

Moarte. Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea iubitul nostru tată Avram David, paroch gr.-or. în Sas-Sebes, după un morb scurt de 5 zile și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului astăzi în 29 Noemvrie a. c. în etate de 78, ani. și 48 ani ai păstoririi sale sufleteste.

Osemintele scumpului nostru defunct

se vor așeza spre odichnă eternă Sâmbătă în 1 Decemvrie st. n. a. c. la 1 oară d. a. în cimiteriul bisericii gr.-or. din loc în cripta familiară. Dormi în pace, suflet blând! Sas-Sebes, în 29 Noemvrie st. n. 1900. Jalnicii fii Danil David, senator mag. în Orăștie, Avram David, ierodiacon și direct. școlar în Sas-Sebes.

Trimitem condolențe intristatei familii.

Furtună de mare. Din Veneția se telegrafează că o înfricoșată furtună pe marea Adriatică băntue grozav de mai multe zile. In Veneția a pricinuit pagube uriașe. Potopul se simte și în Roma, Genua, Firenze, Bologna etc. In Genua potopul a dărâmat o casă cu 4 etagiuri, după-ce mai întâiu apa i-a stricat fundamentul. S'a vestit apoi că această furtună de mare a înecat și corabia ungară „Hegedüs”.

Pentru gimnasiul din Brad. Pe ziua «Marelui Andreiu», în 30 Nov. v. 1900, gimnasiul român gr.-or. din Brad aranjază o serbare școlară cu următorul program:

1. Joi la 9 ore dimineața serviciu divin cu para stas în biserica română gr.-or. din Brad.

2. La 2 ore după amezai, va avea loc în sala de cântări a gimnasiunii o producțiune publică cu următorul program:

a) deschiderea serbării prin directorul gimnasial G. Părău;

b) Imn la momentul Marelui Andreiu, de Z. Boiu, executat de corul studenților;

c) discurs ocașional, rostit de prof. Dr. P. Oprișă;

d) «Soborul», de I. Vidu, executat de corul studenților;

e) «Plugul blăstemat», de V. Alexandri, declamat de G. Chendi, stud. clasa IV. gimnasială;

f) «împărțirea de ajutoare» din «Fundațiunea Andreiu Șaguna»

g) «Marșul lui Mihai eroul», de I. Vidu, executat de corul studenților;

h) închiderea serbării.

La această serbare se invită publicul din loc și jur și părinții elevilor.

Contribuirile benevole pentru sporierea «Fundațiunii Andreiu Șaguna» se cuitează public și în programa anului școlar curgător.

Invitări speciale nu se trimit.

Brad, 16 Nov. 1900.

Georgiu Părău, dir. gimn.

Indemnăm și din parte-ne cu toată stăruința pe binevoitorii acestui gimnasiu, să spriginească frumoasa petrecere școlară ce aranjiază.

Armata română apreciată în străinătate. „Timpul” din București scrie următoarele:

Am vorbit în mai multe rânduri de succesul dobândit de armata română la expoziția internațională din Paris.

Acest succes a fost foarte apreciat de

Iumea întregă. Dovadă o avem în faptul, că ministrul de războiu românesc primește mereu cereri din diferite părți, mai ales dela librari, pentru a le pune la dispozițiune monografia descriitoare a armatei române.

La Ateneul Român din București pe 1900—1901, se încep Duminică în 26 Nov. v. seara conferențele de iarnă. Intâia conferență e a dlui Dr. Babeș: despre „*Regenerarea națiunii române.*”

Grăul în Argentina și Australia. Roada grăului în Argentina a fost în parte stricată din cauza grindinei căzută chiar în timpul culesului, ear' roada grăului în Australia, este atât de bună, cum n'a mai fost de vre-o zece ani încoace!

Exportul făinii române. Exportul făinii din România ia din ce în ce întinderi mai mari.

În săptămâna din urmă s'au trimis prin portul Brăilei 7500 de saci spre Constantinopol, Salonic, Albania și Creta.

Ce-ți face fala și la vîrstă înaintată. Vêduva împărăteasă a Germaniei, mama împăratului de acum, e greu bolnavă. Medicul francez Dr. de Thomassey, zice că boala îi vine din medicamentele ce le-a luat împărăteasa pentru-ca să slăbească. Se spune anume, că vèduva împărăteasă, deși trecută peste 60 ani, ținea foarte mult se-și aibă trupul svelt și ușurel. În timpul din urmă împărăteasa a început să se îngrășe grozav. Ca să-și recâștige trupul svelt de mai nainte, împărăteasa atâtea medicamente de slăbire a luat, până s'a bolnăvit greu.

Viile în Sèrbia. „Revue d'Orient” primește, din Sèrbia știrea că roada viilor în Sèrbia a dat anul acesta o producțiune în struguri de 9,831.033 kgr., ceia-ce lasă a se prevedea, că importul vinurilor de masă străine, va scădea simțitor anul acesta, dată fiind sporierea roadei.

Di V. M. Kogălniceanu, inspector domeniului, a plecat, spune „Amicul Agr.,” în Transilvania, fiind însărcinat a studia organizarea fermelor model (moșilor mari lucrate de model), de acolo. D. Kogălniceanu va sta vre-o 15 zile în Transilvania.

Prețul bucatelor.

Piața din Deva.

— la 1 Dec. 1900 —

Grău trumos ferd. de 30 l. cu	1.50—55	cr.
Sècara ferdela cu	—	cr.
Orz ferdela cu	—	cr.
Ovès ferdela cu	—	cr.
Cucuruz ferdela de 30 l. vechi	1.40	cr.
„ „ „ ferdela de 30 l. nou	1.20	cr.
Fasolea ferdela cu	1.50	cr.
Grumpene noue ferdela cu	40-50	cr.
Vin nou feria cu	—	cr.
„ „ litrul cu	—	cr.
Mere ferdela cu	—	cr.
Nuci ferdela cu	—	cr.
Carne de vită 1 kgr. cu	—40	cr.
„ „ porc 1 „ cu	—48	cr.

Slănină proaspătă 1 kl. cu	—65	cr.
„ svântată 1 „ cu	—70	cr.
Brânză nouă cu	—48	cr.
„ 1 kl. în burduf cu	—52	cr.
Ouë 3 cu	—10	cr.
Pui de găină, pârchea cu	50—70	cr.

FELURIMI

Din Stomacul unui copil. Nu de mult a fost dusă la un spital din Londra o copilă slabă și palidă; suferea de o slăbiciune în tot corpul și pe zi ce mergea slăbea. Semnele boalei erau: greață mare împreună cu vărsări. Medicii nu puteau înțelege boala, până-ce fetița într'o zi vărsă un cuiu de laț. Au întreat-o pe copilă și a mărturisit, că ea a mai înghițit încă alte cinci cuiue diferite. Starea copilului era foarte grea; de aceea medicii au hotărît ca numai decât să-i desfacă stomacul (rânza). Patru doctori au fost de față la lucrarea de scoatere din stomacul ei, și cu ajutorul cleștelor au scos mulțime de obiecte din rânza copilului. Spre marea mirare a medicilor, nu era vorba numai de 5 cuiue, ce le-a înghițit, ci ei au aflat 42 cuiue de laț, 93 cuiue de alamă și ținte de fier lungi până la 1 policar, 12 cuiue mari, unele cuiue cu gămăliă de alamă, 3 bumbi de guler, și ace.

În ziua după operație copila mai vomă încă trei cuiue de laț și două ținte, în ziua a treia eși la iveală o peniță și așa timp de o lună a mai dat afară încă 30 cuiue de laț, 8 ținte și o peniță de scris. Lucru de mirare. Aceste 200 de obiecte copila le-a înghițit în timp de opt luni. După spusele medicilor, acesta e singurul cas, (afară de un alt cas cu sfârșit mortal), că s'au aflat atâtea obiecte înghițite într'un stomac de copil.

O păcăleală interesantă. Un comisar din orașul Bruxella s'a aflat zilele trecute într'o stare foarte incurcată. Două femei tinere au venit în cancelaria lui cu un copil, zicând fiecare dintre ele, că e al său. Comisarul, care știa despre vestita judecată a lui Solomon, care tot la o pîră de asta a zis că tae copilul în două și-l dă la amëndouë, la ce una a răspuns, că se-l tae, ear' mama adevărată mai bine l'a lăsat viu celeilalte, prin ce înțeleptul a vèzut care e mama, — a luat și el un cuiț și-a spus, că va tăia pruncul în două, pentru-ca să dea fiecărei femei câte o jumătate. Dar' atunci amëndouë femeile strigară într'un glas: Dacă e așa, atunci păstrează-l d-tal! Și zicând așa, amëndouë ieșiră pe ușă și se făcură nevăzute. Comisarul s'a vèzut nevoit până una altă să ție copilul și să deschidă o cercetare pentru descoperirea celor 2 femei, care l'au lăsat cu copilul pe cap.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Insertiuni mici

Publicări la acest loc costă numai 1 cr. ștrul

I Calfă

pentru prăvălie de băcănie, află îndată aplicare la subscrisul, se preferă un român, priceput și la marfă măruntă și galanterie (Kurz u. Galanterie). Etate de 20—25 ani. Tot asemenea se primește

un practicant.

Ofertele se se adreseze la firma

Gustav Balaș,
comerc. în Băița
(H. Boicza).

B. Stelescu,

pictor, vopsitor, poleitor și glasseur

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că așezându-mă cu locuința în acest oraș, primesc ori-ce lucru de pictorii case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri, și ori-ce lucru atingător de această

bransă, concurând cu ori-și-cine și ca lucru și ca preț.

Punându-mi toate siliștele de a satisface pe deplin pe onorații mei clienți, rog să fiu onorat cu comande multe.

Lucrările executate de mine vor fi solide, elegante și durabile.

B. Stelescu,

pictor - vopsitor
Strada mare a Timarilor, 17 b.

„Poftă bună“

carte de bucate de d-na Zotti Hodoș, se capătă la „Minerva“ în Orăștie. Partea I. 70 cr. + 5 cr. porto. Partea II. 28 cr. + 3 cr.

„Ziua Invierii“

epilog dramatic în 3 acte de Henric Ibsen. 50 cr. ex. + 5 porto. A se adresa la „Minerva“ în Orăștie.

Sz. 982—1900. végrh.

1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ez-annel köz-hirrè teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1900. évi 6270 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor hátszegi ügyvéd által képviselt Stupinean Iosif javára Tulea Serafin s. t. felsőnyiresfalvi lakosok ellen 113 kor. 64 fill. s. jár. erejéig 1900. évi október hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1000 koronára bécsült következő ingóságok u. m.: disznók, lóvak és szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járás-bíróság 1900. évi V. 761/2 számú végzése folytán 113 kor. 64 fill. tókekövetelés, ennek 1899. évi aug. hó 27. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 77 kor. 47 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig felsőnyiresfalvi község házánál leendő eszközésére 1900. évi deczember hó 24. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és feltűfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegen, 1900. évi decz. hó 2-án.

Szentmiklosy András,
kir. bir. végrh.

Sz. 829—1900. kir. végrh.

1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alúlirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak V. 340/900 számú végzése folytán Dr. Draia Eneas szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ pénztintézet foglaltató javára Romosan Ioanna és társai szászvárosi lakosok ellen 180 kor-töke, ennek 1897. évi 13/IX járó 6% kamatai 1/8% váltodij, eddig összesen 53 korona és árverés kitűzési 5 korona 40 fillér költség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíról-ag lefoglalt és 1094 koronára becsült tehének, ökrök, disznók, bivaly, kocsik és szénabol álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak V. 340/2 900 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen Szászvároson adósok lakásán leendő eszközzésére 1900 évi december hó 17-ik nap-jának délelűtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingosá-gok ezen árverésen az 1881 évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellet a legtöbbet ígerőnek becsáron alúl is eladatni fognak. A befolyandó vételár pedig bírói letétbe fog helyeztetni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Szászvároson, 1900 évi november hó 29 én

Rácz Árpád,

kir. bir. végrh.

Reuma-Geist

se numeste

un fel de medicament, care la expositia higienică ținută la anul 1895 în Cairo și la 1896 în Londra, a fost distins cu medalie de aur și cu medalie de onoare. Acest medicament a fost aprobat de cei mai distinși medici și se întrebuintează în cele mai mari spitale. El are o influență repede asupra oricărei părți a corpului, și anume contra reumatismului, nervosității, podagrei, isias și asthma.

Influența lui în unele casuri este așa de extraordinară, că și la boale mai învechite, dacă se întrebuintează și numai odată, înceată ori-ce durere.

Durerea de dinți și de cap înceată în 5 minute!

Prețul unei sticle, cu îndrumările de lipsă, este 1 coroană, calitate mai tare 2 co-roane 40 fileri.

Deposit principal în Budapesta, la farmacia dlui Iosif Török, Király-utca 12, și la dl Dr. A. Egger, Váci-körut 17, precum și în toate celelalte farmacii din capitală și provin-cie, și la producătorul

WIDDER GYULA

farmacist,

Sátoralja-Ujhely.

Comande din afară se efectuesc repede și cu acurateță.

Deposit în Orăștie la dl Iosef Graffius, în Sibiu la I.-C. Molnar, Heinrich Gottlieb și E. Rumler, în Sas-Sebeș la Ludvig Binder și W. Lederbilger.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92)

Depuneri: cor. 1,750.000.

10—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 80/0;	4) cumpără și vinde mărfuri și pro-ducte;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corpo-rațiuni culturale cu 60/0;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuroul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Diracțiunea.

SCÂNDURI ȘI LEMNE DE ZIDIRI ȘI ȚIGLĂ DE COPERIT!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemn de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, câpriori etc. este în Orăștie și Deva, depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bană, îmbiiu onorațiilor cum-părători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Asemenea am în deposit **țiglă de copert** din renumita fa-brică a lui **Ugron**. Țiglă groasă cu dungi ce se închee una în-tr'alta și țiglă simplă. Amândouă felurile foarte trainice și cu prețuri moderate.

Cu toată stima

Ignatz Kotzander

(109) 6—10

În Orăștie: în grădina dlui C. Baicu, peste drum dela moara orașului!

„Minerva“

Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele: ☞

Opuri, Broșuri și ☞
Placate ☞ ☞ ☞
Bilete de logodnă și cununie ☞ ☞ ☞
Carte și epistole ☞

☆ Circulare ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită ☞ după plac și ☞ ☞ cerere ☞ ☞ ☞
Registre și imprimate
Anunțuri, ☞ ☞ ☞
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc. ☞

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce coman-de prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande din afară se efectuesc repede!